







## IZ ZGODOVINE TRSTA IN NJEGOVEGA PREBIVALSTVA.

L.  
Pred seboj na mizi imam knjigo, ki jo je v letu 1905. izdal Pietro Montanelli, pristav statistično-anagrafičnega urada v Trstu. Knjiga je naslov: «Il momento storico della popolazione di Trieste».

Njemu je najbrž postalo vse dolgočasno, kajti zganil se je na svojem mehkem stolu in me oplazil z vprašujočim pogledom. Vedel sem, da čaka moje besede. Začel sem iskati nestrno po svojih možganih, da bi se spomnil, kaj me je pravzaprav zaneslo preden. In ko se mi ni posrečilo dognati po par hipih vzroka mojega obiska, se je on brezbržno obrnil v drugo stran, kakor da bi hotel nekoga poklicati.

Tedaj je planilo nenadoma iz mene: »Gospod... Pogledal me je užaljeno in se sklonil bliže k meni. Zdelo se mi je, da mi prav slisla. Ponovil sem besedo vnovič, a njegova igra je ostala ista. Ustrašil sem se lastne besede. Kako naj mu rečem, da ne bo zamere?

Pa mi je šinilo v glavo in sem začel: »Eksce-lenca...» Nemrdni se je maotomarno in si popravil belo-blešči ovrtnik s tolstimi prsti. Očividno mu tudi ta avdij ni bil všeč.

In takrat sem v obupu dahnil pred se: »Velican-sto...» Na njegovo lice je planila lahna rdečica, usne so se zganile v lahni nasmeh in njegovi tolsti prsti so nerodno zaplesali po oblem trebuhu.

»Kaj hočeš?« se je obrnil milostno do mene. Ustrašil sem se njegovega vprašanja, kajti po vsem, kar se mi je pripetilo, nisem v resnici znal, kako naj izpovem svojo željo. A stal sem pred njim in sem tedaj moral govoriti.

Začel sem tedaj s ponižnim glasom: »Velican-stvo! Oče sem...» »Tisoč očetov je na svetu... mi je pretrgal be-sedo.

A jaz naprej: »Petero otrok imam...» »Kdo je brez njih, človek?« »Lačni so in žejni...» »Že prav!...» »Raztrgani in boji...» »Hm, hm...» »Bedni in drobni, veličanstvo...»

Molčal je in zrl zamišljeno pred se. Govoril sem mu o siromaštvu in trpljenju, o zimi in mrzoti, o boleznih in smrti. Pa se je on glasno nasmehal in se sklonil še globlje nad mizo. Tam je skakala drobna muha po belem prtu in se skušala rešiti s hitrim begom pred njegovimi prsti. Odgrgal ji je bil perotnice, da ni rešila, znala ne škod, ne kam.

Molčala sva nekaj trenutkov. Potem se je zanišal spet name in vprašal: »Kaj hočeš?« Da se ne bi zopet lovila, sem dejal brez ovinkov: »Donarja nimam...»

Naspičil je usne, zgubalci čelo in menil: »Od mene hočeš pomoči?« Ni čakal mojega odgovora, nego zagledal se je nekam skozi okno in se zamislil.

Potem je s hitrim sklopom vstal in dejal hudobno se mizajoč: »Dobro; dam ti ga, ali...» Z napetim pričakovanjem sem uprl vanj svoj pogled. Stopil je k zidu, pritisnil na gumb, da so se v hitu odprla vsa stranska vrata. V dvorano je prihitela od povsod pisana družba: belobeležene gospe in gospodje v črni, resni služabniki in briske sobarice; da, so celo stari, upognjeni vratar, ki mi je bil odprl vrata, je stal med njimi. V krog so se bili postavili vsi ti ljudje in zrl so nanj z velikim spoštovanjem. On pa se je spustil zopet na mehki stol in dejal s slovesnim glasom: »Gospodje in gospe! Prišel je človek, da mi izkaže hvalečnost za dobroto, ki sem mu jo bil storil. Zgodelo se je med nama. Pa on meni, da naj bo dobrodelnost čašena tudi na zmur. Revož je kot vrabec na cesti in ni ne more druž-gabe povrniti, nego da mi poljubni pred vami v plačilo roko...»

In iztegnil je desnico pred me. Nisem verjel svojim očem, pa je vendar bila resnica. Dvorana je bila nabit polna in tola, debela roka se je blestela pred menoj. V meni je vstal stud nad vsem in hotel sem zakričati od bolesti. Pa so se od nekod prikradli k meni blede obraz mojih otrok, vsi izmučeni in izpitni v večnem trpljenju in skloni sem se tako nad mastno belino dobrodelne desnice in jo — poljubil. Iz nje je pa del pred me zlat cekin.

Takrat je zašumelo po dvorani: »Bog Vas živi, Veličanstvo!« On pa se je vzpel visoko pokonci in rekel: »Pojdite, ljubim, in poveste svetu, kar ste vi-deli...»

Odšli so. A ko sva ostala zopet sama med seboj in sem pogledal molče v njegov mrzlo-lede-ni obraz, mi je bilo pri srcu, kakor da sem prodana, do smrti ponižana — žival.

## Gospodarstvo.

### Tržaška kmetijska družba.

Dandanes, ko so se vse gospodarske panoge vsled velikanskega napredka kulturne tehnike tako specializirale, da tvori vsaka posamezna kmetijska panoga zase takorekto umetnost, da, skoro patentirano obrt in so vsa proiz-vodna sredstva tako podražila, ter je zemlja takorekto izčrpana in se vedno bolj pojavlja nove rastlinske bolezni in škodljivci, ter se vsled nerazumnega uničevanja gozdnih kultur v mnogih krajih celo podnebje neugodno izpreminja, je gospodar primoran iskati si vedno novih virov dohodkov, ako se hoče vzdržati v težki borbi za obstanek.

Kakor vsako drugo podjetje, tako stremi tudi vsaka kmetijska panoga za čim večjim dohodkom, z vlaganjem čim manjšega truda in troška v isto. Ako primerjamo trud in trošek ter čisti dobiček različnih kmetijskih pa-nog s trudom in troškom ter čistim dobičkom čebelarstva, vidimo, da se izmed vseh teh panog se najbolje izplača čebelarstvo. Čebelarstvo zahteva razmeroma najmanjšo vlož-no glavnico, a donosa povprečno do 50% obresti, medtem ko se moramo zadovoljevati pri vseh drugih kmetijskih panogah s 3-6% obrestnim dohodkom. To je povsem razum-ljivo, kajti za čebelarjenje ni treba začetka drugega, kot par desek za panj in roj čebel, katerega včasih niti kupiti ni treba, ker se lahko vjame kje v gozdu. Čebel pa tudi ni treba krmiti, ker si čebele same iščejo živeža in delajo pri tem poljedelcu še velikansko ko-rist s tem, da oplajajo rastlinske ovetje ter napravljajo dobro letino, a največja korist od njih je ta, da izdelujejo iz cvetličnega solka dragoceni sladki med. Pa tudi če si za-četnik kupi najmodernejši in najdražji panj s čebelami vred, se mu vloženi kapital že v prvem letu stotero poplača.

Ravno zato je čebelarstvo toliko v napred-

nih kolikor tudi v manje naprednih deželah, jalo razširjeno, ker tvori najbolj priprosto in najbolj dobičkonosno panogo. Velika korist, ki jo daje čebela človeku je vsespod pobu-dila kmetovalce, da se združujejo v čebelar-ska društva, ki imajo namen, da pospešujejo to veldobičkonosno panogo s tem, da dajejo kmetovalcem na razpolago čebelarstvo orodje, panje, čebele in vse potrebno za čebelorejo, ter jih podpirajo pri razpečevanju čebelarskih pridelkov. Ker je povpraševanje po medu jako veliko, so cene medu jako visoke in stalne, tako da ga čebelar vsak čas v kakršnišbodi množini prav lahko proda.

Pri nas v Julijski Benečiji je najstarejše in najmočnejše Slovensko čebelarstvo društvo za Goriško z začasnim sedežem v Sv. Luciji pri Tolminu. To društvo, ki je storilo že to-liko za povzdigo čebelarstva je povsem ne-politično, čisto strokovno društvo, ki je našim čebelarjem pripomoglo do znamenitih uspehov. Marsikateri kmetič, ki je kot priprosto član tega društva začel skromno čebelariti, je do-spel s pomočjo istega s pridnim čebelarjenjem do znatnega blagostanja. To goriško čebelar-sko društvo, ki ima vsespod na Goriškem svoje podružnice, sestojče iz najmanj 8 član-ov, razširja sedaj svoj delokrog na vso Ju-lijsko Benečijo, ter vabi vse kmetovalce, ki imajo veselje in ljubezen do čebele, da pristopijo k društvu in tako pripomorejo k širjenju in povzdigovanju te vevlačne panoge v svojo in v korist našega skupnega poljedelstva. Go-ričani, Brinci, Kranjci, Vipavci, Kraševci, Tri-žačani, Brkini, Istrani in Dalmatinci, vpišite se kot člani tega društva, in kjer Vas je vsaj 8 na številu, prijavite Goriškemu čebelar-skemu društvu z začasnim sedežem v Sv. Lu-ciji pri Tolminu ustanovitev čebelar-ske po-družnice.

DAROV.  
—Pri svatbi v družini Purkovi pri Sv. Jakobu se je zbralo za CMD L. 20—. Donar hrani uprava.

## Borzna poročila.

Trst, dne 2. decembra 1919.

| Tečaj:                       |           |
|------------------------------|-----------|
| Jadranska banka              | 250—255   |
| Cosulich (Austroamerica)     | 500—505   |
| Dalmatia (Parobr. dr.)       | 310—320   |
| Gerolimich                   | 1300—1350 |
| Lloyd                        | 860—870   |
| Lussino                      | 1400—1450 |
| Martinolich                  | 340—350   |
| Navigazione Libera Triestina | 1380—1400 |
| Oceania                      | 405—420   |
| Premuda                      | 535—550   |
| Tripcevic                    | 500—510   |
| Ampelea                      | 420—430   |
| Cement Dalmatia              | 285—290   |
| Cement Spalato               | 340—350   |
| Cistilnica petroleja         | 2100—2150 |
| Cistilnica riža              | 260—270   |
| Krka                         | 335—340   |
| Tržaški Tramway              | 226—230   |
| Tržaška tvornica olja        | 825—850   |

Švicarski tečaj.  
ZENEVA, 1. Lira 44'15; marka 12'30; krona n. 4'25, st. 3'85; angl. funt 21'30; franc. frank 55'373½; am. dolar 5'45.

Vsi oni, kateri nam po prejemu ra-čuna od našega inseratnega oddelka pošljejo denar, naj blagovole napi-sati na odrezek poštne nakaznice, — številko dotičnega računa. —

## 40 Alla città di Trieste 40

ul. G. Carducci (prej Torretta) 36

Izgotovljene moške oblike lastnega izdelka.  
Črne modre, sive obleke . . . L 90.—  
Dežni plašči . . . . . L 105.—  
Povrtniki . . . . . L 130.—  
Hlače za delo . . . . . L 15.—  
Obleke za delo . . . . . L 38.—  
Volvne srajce . . . . . L 9.—  
Velika izbira vsakovrstnih oblek za moške in dečke po absolutno konkurenčnih cenah. Sprejemajo se naročila po meri za obleke in povrtnike. — Delo se izvršuje v 24 urah.

## „SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka

v Pragi  
zavaruje proti požaru, s reli, na življenje itd. itd.  
Rezervni zaklad nad 110 milijonov.  
Informacije daje pisarna zastopstva v Trstu, ul. 30. oktobra 12, I.  
Generalno ravnatelstvo v Pragi.

Avorium mazilo za čevlje  
American Wax črni in bar-vani vosek za čevljarje  
Vožčilo za parkete  
Lederfett maščoba za usnje in konjske oprave, neprekos-ljiva marka  
Edini pooblaščenec:  
AVON & RUGO — Trst  
ulica Carpiosa 2 in ulica Coroneo 35  
Naročbe sprejema trdka Deblasio & Dominis v Trstu ul. Molin grande 40

PFaff Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški vzorci  
Seidel & Neumann in  
Singer' Gast & Gasser  
Bogata zaloga vseh potrebščin.  
Mehanični delavnica za vsako popravila.  
Trdnja ustanovljena l. 1873  
FRANCESCO BEDNAR  
Trst, ul. Campanile 19

2 ZALOGA UR IN ZLATANINE  
na veliko izbero se vdobi pri  
A. POVH v Trstu  
FRG GARIBALDI (BARRIEIRA) 3.

## DOZODRAVNIK

## D. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.

Rezebolestno izliranje zob, plimobiranj in umetni zobje

## Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

(Lastna palača). Ustanovljena leta 1838.  
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strell ta eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Za-varovanja pošiljatev na morju in po suhem. Ži-vljenjska zavarovanja v najrazličnejših kombina-cijah. Delniška glavnica in rezerve dne 31. decem-bra 1915 K 199.625.992'40. Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849'—. Člkar obstoja družba, je bilo v vseh branžah iz-piačano na škodah K 872.453.443'85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

## Pozor!

V ulici Udine (prej Belvedere) štev. 49, se nahaja PRODAJALNA USNJA, KOŽ, sploh vseh čevljarskih potrebščin. — Specialiteta: Za krojenje in prešivanje (šepanje) zgornjih delov najmoderneje fasone.  
Filipčić in drug.

UMETNI ZORJE  
z in brez čelusti, zlate krone in tudi obročki  
VILHEM TUSCHER  
Trst, ul. 30. oktobra (ex Casernarij)  
Ordinira od 9 prep. do 6 večer.

## Odhajanje in prihajanje vlakov.

Centralna južna postaja.

Odhod.

0'30 D. v Beograd, Bukarešt, (čez Ljubljano Zagreb).  
1'15 D. na Dunaj (čez Videm, Trbiž, vsaki po-vozeljek, sredo in nedeljo).  
5'30 O. v Cervinjan, Tržič (čez Bivio).  
6'30 D. v Reko, čez St. Peter na Krasu.  
6'50 H. v Benetke (čez Bivio, Tržič, Videm).  
7'10 R. v Milan, Pariz, London in Bordeaux (čez Cervinjan).  
8'30 H. v Logatec (zveza z Reko).  
11'15 H. v Benetke (čez Bivio, Cervinjan).  
14'30 D. v Benetke (čez Tržič).  
14'50 D. v St. Peter na Krasu, Reko, Logatec.  
15'15 O. v Logatec (čez St. Peter na Krasu) v Ljubljano.  
17'35 D. v Rim čez Cervinjan, Benetke, Padova, Bologna.  
17'55 O. v Videm (čez Bivio), Tržič (zveza s Cervinjanom, Gorica).  
18'20 H. v Reko čez St. Peter na Krasu.  
19'30 D. na Dunaj (čez Logatec, Gradec) vsak ponedeljek, sredo in petek.

Dohod.

2'10 D. z Dunaja (čez Trbiž - Videm) vsako sredo, petek in nedeljo.  
7— D. iz Beograda, Bukarešta (čez Zagreb—Ljubljano).  
8'30 O. iz Logatec.  
9'20 O. iz Vidma (čez Gorico, Tržič, Nabrežino).  
10'20 D. z Reke (čez St. Peter na Krasu).  
13'50 D. iz Rima (čez Bologno, Padova, Benetke, Cervinjan).  
16'30 D. iz Logatec, Reke.  
16'50 D. iz Benetke (čez Videm, Tržič).  
18'45 O. iz Cervinjana, Tržica (čez Bivio).  
19'20 H. iz Benetke, Mestre, Cervinjana (čez Bivio).  
21— H. iz Logatec, (zveza z Reko).  
23— H. iz Benetke (čez Videm, Gorico, Tržič, Bivio).  
23'20 D. z Reke.  
25'45 R. iz Londona, Pariza, Bordeaux, Milana, Benetke, (čez Cervinjan).

D. = Direktni vlak. O. = Osební vlak. H. = Hitri vlak. R. = Razkošni vlak. B. = Brzovlak. M. = Mešanec.

## ČEVLIJARNICA FORCESSIN

TRST — Corso Vitt. Em. III. štev. 4 — TRST

Najboljši nakupovalni izvor obuvala za gospe, gospode in otroke.

Se priporoča cenj. občinstvu z zjamčenim blagom, ki je neprekosljive trepnosti.

Postrežba točna. Stara in poznana tržaška trdnja!

## CROATIA

Ustanovljena 1884 leta. CENTRALA: Zagreb, v lastni palači, vogal Ma-rovske in Preradovičeve ulice.

Podružnica v Trstu, ul. Lavatolo 1, II.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: I. Proti po-zarnim škodam. 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb, tovaren). 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajniškega blaga, gospodarskih strojev itd.) 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.) II. Zavarovanje steklenih žip. III. Na življenje. 1. Redna zavarovanja. a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti. b) Zavarovanje dote. c) Življenske rente. —

JADRANSKA BANKA  
Deln. glav. K 30,000.000, Rezerva K 8,500.000  
Centrala: TRST  
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9  
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljub-ljana, Metković, Opuzen, Split, Šibenik, Zadar, Eksportura: Kranj.  
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle  
Sprejema vloge  
na hranilne knjižice proti 3½% letnim obre-stim v danciguro-prometu proti 3½% letnim o-brestitim. Na odpoved navezane zneske spre-jema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.  
Daje v najem varnostna papirja (Salas depositarij).  
Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—16

## Maribor.

Kdor želi posestva, hiše, vile, predajalne itd. mu da pojasnila rojak JANKO TROŠT, Maribor  
Ferdinandova ulica 3, III.

Kisova kiselina  
ledena pri tna 99%  
Plavilo  
Rižnati škrobniklel  
i. t. d. i. t. d.  
se dobi pri  
HOLLANDIA COLONIAL  
ružbi z om. j. v Trstu  
ul. Pier Luigi da Palestrina štev. 2  
(vogal ul. Coroneo)  
Telefon. 24-03 Telefon 24-03.

Kupujem  
trtne sadbe („bifle“) in rozge (kanci) trte „Monticola“.  
Ponudbe (če mogoče v ita-lijanskem jeziku) na naslov:  
Dottor Domenico Dorigo  
Manzano (Udine) Videm

Ljubljanka kreditna banka  
Podružnica v Trstu.  
Centrala v Ljubljani.  
Podružnice:  
Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split.  
Delniška glavnica: K 15.000.000.—  
Rezervni zakladi: K 3.600.000.—  
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3½% obrestovanju na žiro-račune proti 3½% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obre-sti po dogovoru. Izvršuje: borzne naloge in daje v najem varnostne celice.  
Tel. št. 5 18. Blagajna je odprta od 9-13.

Kalejdoskop.  
Vsemogočni.  
Sedel je za bogato obloženo mizo, ko sem stopil vstopil. Da osem vse po pravici in resnici, se